bağbozumu şarkıları

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Aşkı bir gövdeden doğuran dünya / Sen koydun bu kalbi bu güzelliğin önüne / Ayrılığa bırakma beni / Ölüm bir gün nasılsa sürecek hükmünü...

ALTIN PORTAKAL ŞİİR ÖDÜLÜ

6. BASIM

şiir

Şükrü Erbaş

1953’te Yozgat’ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini bu kentte yaptı. Gazi Eğitim Enstitüsü Sosyal Bilgiler bölümünü bitirdi. İlk şiiri Varlık dergisinde yayımlandı (1978). 1972 yılında girdiği TMO Genel Müdürlüğü’nden 1998 yılında emekli oldu. Ceyhun Atuf Kansu (1987), Orhon Murat Aıiburnu (1996), Ahmed Arif (2002), Dil Derneği Ömer Asım Aksoy (2005) Şiir Ödülleri, Homeros Emek Ödülü (2004) ve Altın Portakal Şiir Ödülü (2013) sahibi. 1985-1988 yılları arasında Yarın dergisinin yazı kurulunda, 1993-1999 yılları arasında Edebiyatçılar Derıieği’nin yönetiminde görev yaptı.

Şiir: Kırmızı Kedi Yayınevi’nde üç ciltte toplanan bütün şiirleri: *Küçük Acılar* (1984), *Aykırı Yaşamak* (1985), *Yolculuk* (1986), *Kimliksiz Değişim* (1992), *Bütün Mevsimler Giiz* (1994), *Dicle Üstii Ay Bulanık* (1995), *Kül Uzun Sürer* (1996), *Derin Kesik* (1999), *Üç Nokta Beş Haıf(*2001), *Yalnızlık Heceleri* (2003), *Gölge Masalı* (2005), *Unutma Defteri* (2007)

Deneme: *İnsanın Acısını İnsan Alır* (1995), *Gülün Sesi Gül Kokar* (1998), *Bir Gün Ölümden Önce* (1999), *Sarkacın Kalbi* (2002), *Çekilme Suları* (2009), *(İnsanın Acısını İnsan Alır, Gülün Sesi Gül Kokar, Bir Gün Ölümden Önce* adlı kitapları Temmuz 2014’te *İnsanın Acısını İnsan Alır* (Bütün Yazıları-1) adı altında Kırmızı Kedi Yayınevi tarafından yayımlanmıştır.)

Söyleşi: *Eşik Burcu* **(2010)**

Kırmızı Kedi Yayınevi: 132 Şiir: 10

Bağbozumu Şarkıları Şükrü Erbaş

© Şükrü Erbaş, 2012 © Kırmızı Kedi Yayınevi, 2012

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir
Kapak Tasarımı: Melis Rozental Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazık izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Mayıs 2012, İstanbul
Yedinci Basım: Temmuz 2014, İstanbul
ISBN: 978-605-5340-38-4
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramiden»/İSTANBUL

Tel: 0212 412 17 77 Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi

Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsüyü 34427 İSTANBUL T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Şükrü Erbaş

BAĞBOZUMU ŞARKILARI

2013 ALTIN PORTAKAL ŞİİR ÖDÜLÜ

Şiir

Git kurtar kendini dostum! Kurtar canını tüm bağların zulmünden! Ve bırak evleri, onları yapanlara mezar olsunlar! Git! Seninkinden başka toprak bul! Kendi ülkenden başka ülkeler! Ama asla kendi canından başka can bulamazsın! Düşün! Tanrının toprakları sonsuz genişlikteyken, seni alçaltan bir ülkede yaşamanın ne kadar anlamsız, ne kadar şaşırtıcı olduğunu!

BİNBİR GECE MASALLARI

BAŞ DÖNMESİ

Ölümle konuşmaya başlamıştım
Ağaçlar avuçlarımda dünya masalıydı
Çiçekler nasıl da sonsuzdular
Zaman bedenimde tozlanıyordu
Ara sokaklarda bulanık perdeler
Bir eski bahçede sedef düğmeler
Uykulardan kopuyordu yıllardır
Yağmur değil ben çekiliyordum
Yeraltı sularının rahmine
Ey kalabalığm kara yalnızlığı
Yıldızlar taşlarla söyleşiyordu
Sokak köpeklerinden öğreniyordum
Sevgisizliğin açık yarasını
Çakıl taşlarında kış denizleri
Bedende yamp bedende sönen
Odalar dolusu hayal kandili
Güneş evlerden çok
Mezar taşlarını ısıtıyordu.
Sonra siyah bir denizde bir ışık goncası
Bir baş dönmesi kanatlı gamzeler
Dünyayı doğuran bir dünya ürpertisi
Bir tek söz söylemeden
Ağzıyla sabaha çıkardı beni
Üstüm başım kirpik saç topuk dil
Şimdi daha çok konuşuyorum ölümle...

2009

GECİKME

Paul Éluard't anarak

Uyuyan şu insanların rüyaları adına
Geceyi hırka gibi giyinmiş uykusuzluğun acısı adına
Ağaçların yaprak yaprak gökyüzüne uzanmış arzusu adına
Sokak köpeklerinin ezanla başlayan ulumaları adına
Denizin büyük mavi karanlığı adına
İncinmiş gururun gözyaşı adına
Dağ başlarının mağrur ıssızlığı adına
Nar ağaçlarının kırmızı bereket çanı adına
Umudun umutsuzluktan ağır yükü adına
Kalbine inanmış bütün sevenlerin muradı adına
Yolların cezaya döndüğü uzaklıklar adına
Yolların bağışa döndüğü yakınlıklar adına
Saka kuşunun çembercik kuşuna söylediği şarkılar adına
Şarabın mumla seviştiği geceler adına
Arzusu gövdesinde kalmış ölüler adına
Yoksulluğun uzak derin gözleri adına
Yüzü yere düşen çaresizlik adına
Kavuşmanın kekeme sevinci adına
Herkesten yapılmış duvarlar adına
Kendinden başka doğrusu olmayan büyük aşklar adına
O ışık goncasının arzusu ve korkusu adına
...Benim kırk yıl gecikmiş avunmaz zamanım adına
Aşkı bir gövdeden doğuran dünya
Sen koydun bu kalbi bu güzelliğin önüne
Ayrılığa bırakma beni
...Ölüm bir gün nasılsa sürecek hükmünü

2009

IŞIMA

Adam bozkırın ruh atlası. Denizi susuyor. Kız, kirpikleriyle sonsuzluk veriyor sulara. Sonra bir söz oluyor, bir bakış... Işık gölgeye değiyor. Dünyanın bütün karıncaları yürüyor parmak uçlarına. Hayal oluyor. Heves, ten ateşini düşürüyor kana. Sarı zamanda masmavi bir ağız. Kız, yaşmı unutuyor. Adam ömründen özgür. İki deniz bir uçuruma akıyor, korkarak, cesur. Gözyaşı boncukları veriyor adam kıza. Kız nar ocakları bağışlıyor. Yaz değil, taşlarda çileyen bir yaşama tutkusu. Salyangozlar ağustosböceklerine bırakıyor bahçeyi. Yaprakların duasına tutunuyor adam. Kızın saçları bir bulut türküsü ağzında. Günah, başkaları artık. Adam acıyla mutlu, kız korkuyla kanatlı... Kırmızı bir soluk, kırmızı bir solukla halkalanırken, bütün zamanlardan sesleniyor ölüm: Aşktan başka gerçeklik yok. Her şey dünyada olur. Sevincinizi sevin.
İki denizde iki ayrılık usul usul ışıyor... Aynı arzuyla çınlıyor iki soğuk zaman. Ey uzaklığın salkım bıçakları... Gün başlıyor yalnız gövdede...

2009

ÇEMBERCİK

Hayal evim, arzu çanım, kirpik boncuğum
Uyudum, sen oldum, soyundum dünyayı.
Üstümde gözlerinin kemerli köprüleri
Ağzımda har kuyuları gövdenin
İki beyaz ırmak bacakların aynada
Göğüslerin Müşküle bağlarından
Bir çift naz salkımı avuçlarımda tanelenen
Tutup topuklarmdan kaldırdım Tanrıya kadar
Bir ters lalesin gecenin atlasmda
Dökündüm başımdan aşağı yıldızlarını...

Ay beşiğim, şirin uykum, güneş hecem
Uyandım, sen oldum, giyindim dünyayı.
Deniz balkonda yapraklanıp duruyor
Çembercik kuşu pencerede sabah duası
Bir bağbozumu şarkısı saçların yastıkta
Öyle bir sonsuzluk ki ömrün ömrümde
Sende duruyor dünyanın bütün zamanları
Başucunda bir şarap kandili
Mumdan mühürler çıplaklığının hâzinesinde
Dökündüm sabahtan sonra da yıldızlarını...

2009

ZÜLEYHA MASALI

Sözlerimle bıraktın
Yusuf kuyusuna beni
Bir gök damlası yüzün
Uzaklaştıkça sonsuz
Sesin çekildi sesimden
Ağzım kumlar avazı
Kırk ayrılıkla sevdiğim
Kumaşım tarazlı gece
Boyam gözyaşı
O hareli zamanlardan
Ne bir kirpik yıldızı
Ne saçlarının sabahı
Götürdün çıkrığımı
Ağzıma gelmişken dünya
Ey Züleyha masalı
Ben bir zaman yanlışıyım
Sen zamandan büyük güzellik
Elinde başkalarının sözü
Ölümün doğrusunu
Seç diyorsun şimdi bana
İpim yılan ıslığı
Kuyum çınlayan gövden
Ben o Yusuf'um
Ölümden sana gelen...

2009

IŞIK HECELERİ

Damla damla akıyorsun gözlerimden.
*
Şimdi yaranda olsam, ağzını dinlesem, saçlarını giyinsem, güzelliğinin göllendiği yatağı sevsem, sevsem...
*
Öyle bir hayal ecesisin ki, her yer sensin. Usul usul dökülen mimozalar, azalan limon çiçekleri, ayaklanan hanımeliler, deniz yaprakları, gülen güneşler, rayiha bahçeleri, bulutlu rüzgârlar... Tanrı da senin gibi var oluyor dünyada.
*
Günaydın sabah sevinci, uykulu gamze, kuyuların rüyası... Günaydın zamamn tanrısı, ağzımda harflenen sonsuzluk, yürüdüğüm gökyüzü... Günaydın bulut türküsü, el çırpan ağaçlar...
*
Yastığa başım koyduğunda başucundaki boşluğa bak. Ayrılık diyordun ya...
*
Bir denizden bir denize kocaman bir ışık vuruyor. Işık gül oluyor. Gülün ortasında kırmızı bir ocak, ocağın ortasında dağılmış bir nar, narın her tanesinde dünya var. Yalnız seni sevmiyorum ben.
*
Usul bir sabah. Tanrı bu saatlerde var etmiş olmalı kendini. Açıklanamaz bir iyimserlik her şeyde. Nar ağaçlarına dedim ki, bir çocuk tanrıyı kalbimin hizasına getirdi; güzelliği incitmesin onu, kötülük değmesin eteğine. Kırmızı küçücük çiçekleriyle fısıldadı nar ağaçları: Ren-gimiz duadır ona, bereketimiz iyilik. Hanımelilere eğildim: Kokunuzu onun saçlarına verin, yastığında açın. Hazla gülümsedi hanımeliler: Kalbin biziz. Uzaklık ne ki aşk için... Mine çiçekleri, kırmızı-pembe-sarı, ayaklandılar: O deniz kıyısına, onun yalnızlığına göçelim mi? Zeytin ağaçlan, püsenli yapraklarıyla uzandılar: Bizim meyvemizin sütü, ona uzun ömür verir; ellerimizle sağıp yapraklarımızla taşıyalım sofrasına. Acem-boruları, dolandığı palmiyenin gövdesinden turuncu bir sevinçle eğildiler: Keşke ikinizin gövdesine sarılsay-dık. Japon gülleri bir bağış gibi açtı gözlerini: Bu aşkın yaşaması için, kırmızı bir hevesten ve kederden başka ne verebiliriz? Muzlar, çocuk beşiği yapraklarım uzattılar: Bizim yapraklarımızı al; altınıza serin, üstünüze örtün. Hurmalar, begonviller, sokaklar dolusu turunç: Bize o kadar az göz, böyle derin bir sevgiyle bakar ki, görünmez acılar çekeriz bu yoksulluktan. Varlığınız, bizim de varlığımız...
*

Odan başımda dönüyor. Pencerenden uzanan koru içimde uğulduyor. Sana ait ne varsa bir yaşama ayini. Zamanlar karıştı. Doğumum ne zamandı, ne zaman öldüm. Ödülüm neden cezam. Bir taş gibi susuyorum. Ey gecikmiş aşk, sen de bir yalnızlıksın bu yılkılık yalnızlıkta...

*

Uyandım. Yaşadığıma bir daha şükrettim. Birazdan kalkacaksın. Odan can bulacak. Eşyalar kirpik kirpik uyanacak. Aynan bayram yeri. Su değil parmakların akacak musluktan. Terlikler ayaklanacak. Giyindiğin her şey teninle sarhoş. Pencere, korunun rüzgârıyla öpecek ensenden. Işık, ışığa karışacak. Ben, bütün bunların ortasında, titreyerek bakacağım sana. İnsan nasıl ağlamaz bu büyük masala. Günaydın, beni doğuran sabah.

*

Dünya kan uykularda. Böyle bir yalnızlıkta seni düşünmek kadar büyük özgürlük yok. Kalabalık,, yağmalıyor insanı. Senden uzak aldığım her soluk, ihanete dönüyor, Sadece sevmek değil bu. Bütün bir dünyasın. Göz-yaşıyla, şiirle, şarkıyla, şarapla, mumla... "Üç nokta beş harf' düştüğüm güzellik. Suyumu kanatlandırdın, taşımı buluta çevirdin, sözümü menevişledin... Sana şükürler olsun ey göklerin ve yerlerin sahibi. Derin uçurumlar üzerinden sevdin beni.

*

Uyuduğum rüya, uyandığım dünya... Bir deniz bir denize taşınacak bu akşam. Bir adam tiftiklenmiş pamuklar gibi çoğalıp duracak. Gece sokaklarına köpükler yürüyecek. Yalnızlık birden kalabalık olacak. Uzaklık susacak. Buluttan ve topraktan iki avuçla kucaklayacağım seni. Ağzın gözlerinden önce ışıyacak. Canımdaki göz göz hayal... Evin dünya artık...

*

Gerçek zamanla yüreğin zamanı nasıl karışıyor böyle... Usul bir gülümsemeyle yürüyorum. Kırmızı bir bulut yüzün. Bir çınar ağacının gölgesindeyim. Yapraklar değil saçların dökülüyor üstüme. Mavilikte bir görkem. Şarkılar dinliyorum. Parmakların, sesinden önce akıyor içime. 'Uçan kuşlar sarhoş olur' bir daha inanıyorum. Saka kuşlan bayram yerine çeviriyor alacakaranlığı. Öyle zamanlar bağışladın ki, ölüm de ayrılık da yitirdi hükmünü. Günaydın büyük güzellik. Acı sonsuzluk merhaba...

2009

YASEMİNLERİN SABAHI

Gökyüzü bulut bulut uyanıyordu Tanrının büyük yalnızlığından Ağaçlar birer ses salkımıydı kuşların ağzında Ayın puslu cümlesinde evler okunaksız harflerdi Yasemin kokularından bir ışık sokaklarda Gittim denizin lacivert bahçesine oturdum Ölümün mü hecesiydim yaşamın mı bilmiyorum Arzuyla vazgeçiş canımda halkalanıyordu Ses değil sessizlik değil zaman değil mekân değil Ağzımda bir çocuktan kalma süt kokuları Kirpik ırmakları dil pınarları parmak yağmurları Kayaların masalını dinliyordum kumlardan Dağlar gecenin merhametinde çıkıyordu sabaha Ey yalnızlığın yaprak döken mahşeri Ayrılığın büyük harfiydi her şey Sen bir deniz kıyısında gonca zamandın Ben eski şarkılardan eskiydim kimsesizdim İçimde dünyanın bütün akşamları Tuttum ağzının sabahına sözler söyledim Ey güzelliğin ölümden büyük yaşama gücü Yalnız ölenler unutur birbirini Seni sevmeye yeni başladım...

2009

KEHRİBAR

Kalbim
Kederin kime
Uzak sensin.

Kaç orman uğultusu
Kaç ay ışığı
Kehribar içindesin.

Bütün sözleri denedin
Yol ve taş
Eşik ve sarkaç.

Açıldı can evin
Ölümle menevişli
Usta yalnızlıksın.

Heves, keder
Mezarı rahminde
Vadesiz sözsün.

Ağzı kanatlı sabah
Bedeni mavi süt
Çocuk ne yapsın.

Güneş çekildi arzudan
Hayal hatırada soğuyor
Kalbim

Gölgeler içindesin...

2009

AY TUTULMASI

ya da

ŞEB-İ GAM

Aşk ihtiyarlar, vücut da soğur.
ŞOLOHOV

Denizin yataklara dolduğu bir gece
Şarabın denize dolduğu bir gece
Sözcüklerin şaraba dolduğu bir gece
Dünyanın sözcüklere dolduğu bir gece
Bedeninin dünyaya dolduğu bir gece

Seni değil
Kendi etimi öpüyordum ben.
Ey mazlum hayal, kanatlı yalnızlık
Sensin bütün arzulardan esen.

2011

AL YEŞİL PENCERE

Yıldızlardan indim
Yapraklardan indim
Köpüklerden indim.

Taş yumuşacık
Toprak sıcak
Merhameti öğrendim.

İnsan sözlerden yapılırmış
Payıma düşen rüyayı
Gördüm bitirdim.

Kim çırpınırdı bunca
Ölüm olmasaydı
Güzellik, sana sığındım.

Bir salyangoz söyledi
Daha yüce değilmiş
İnsanın yaşama tutkusu.

Seni sevdim
Canıma yürüdü bütün zamanlar
Yerlere göklere doldum.

Ey al yeşil pencere
Ol aşk ehli söylemişti çok önce:
Defter tutsam olancası bir gündür. *

2011

*Karac' oğlan

BAHÇEMİZDE NAR AĞACI YOKTU

Orada hayalet bir değirmen
Nazlı buğday başakları, dua, bekleyiş
Rüzgârları soyunmuş parmak sular
Terli bir gökyüzü, can sıkıntısı, ağır zaman
İçine bağıran bir adam
Nereye büyüyeceğini bilmeyen çocuklar
Etekleri yaz bahçesi bir kadın

Orada merhametli yoksulluk
Sürmeli geceler, bulanık sabahlar
Güneşle çiçeklenen yorgunluk
Ay ışığında solan sözler
Atların köpeklerle konuştuğu bir bozkır
Yıldızlar çıkmadan görünmeyen gökyüzü
Bakır bir tencerede eriyen evler

Orada masalların hevesi
Bir küçük radyoya dolan uzaklar
Üzüm kağnıları, elma günahları, ıslak rüyalar
Mezarlıkta içilen bir sonsuz sigara
Ayva sarı tüyler komşu camlarda
Kâkülünde annesi halkalanan kızlar
Uzak akrabaların getirdiği yalnızlık

Sevgilim, çemberciğim, arapbülbülüm
İki gözün kocaman iki gökyüzü
Neden ağladığımı soruyordun ya sevişirken
Bahçemizde nar ağacı yoktu bizim
Senin ağzın yoktu gövdemiz tarazlanırken
Arzular kaşımızda başlar kirpiğimizde biterdi
Ağlamıyordum

Benim geçmişimi senin geleceğini seviyordum...

2011

HECE KAPISI

Ol hayat ehline sorumdur Araf'tan
Ölüler bu dünyada yaşamazlar mı?

Kaç arzuyla çınlar mezar taşları gecede
Hangi tanrının günah çanıdır bedenim?

Kediler çınarlar, hüsnüyusuflar
Seni sevmeye benimle eğilmezler mi?

Bir hece kapısından geçtim ki sonsuzluk
Ağzınla topukların arasında değilse nerdedir?

Yaşadım mı seni taflan korusu pencere
Harfler bu uzaklığı ölümden kurtarır mı?

Ardıçlar, köknarlar, katran ağaçları
Kirpiklerin değilse nasıl böyle uzarlar?

Ağzımdaki süt dişi, ey hayıf duygusu
Kim verecek bana senin özgürlüğünü?

Söylenmiş şarkım, gülümseyen ayrılığım
Zülüflerin dolaşıyor yıkık manastırda hâlâ...

2012

TANRININ BEŞİĞİ

Serçelerin sulardan önce aktığı bir şadırvanda
Ölümden, tanrıdan, zamandan özgür dedem
Yüzünde beni severkenki sabahların buğusu
Sonsuz bir günbatımını gülümseyip duruyor.

Ey ıhlamurların çınarlarla söyleştiği bahçe
Geç okudum yapraklarının açık defterini
Senin bağışınmış gövdemde çiçeklenen hayat
Şenmişsin sonsuzluğu cammdan taşıran aşk.

Sevgilim...
Tanrının beşiğiymiş koynun diye uyuduğum rüya.

2012

GÜNEŞ FİLİZİ

Akasya ağaçları söyledi önce
Delice kuşlarından yapraklarıyla
Irmak boylarında birer tanrı ıslığı
Yılkılık istasyonlar, kamışların duası
Sabah ezanları söyledi, çalgıcı kahveleri
Gözleri bütün dillerde merhametin gökyüzü
Köpekler söyledi sokakların ıssız çamyla
İncinmenin ebruli ipini geçirerek canından
Kirpikleri avuçlarında birer kandil ölüsü
Çay bardaklarında soğumuş ihtiyarlar söyledi
Eşikleri hayıf terazisi evler
Deniz turnaları, balıkçı rüyaları
Arastanın rüzgârsız dükkânları söyledi
Çerçevesi can çekişen zaman eskileri
Değirmenler, okul kapıları, paslı pulluklar
Emekleri yüzlerinde soğumuş hayal
Uyku diye ikinci yoksulluğu uyuyan
Ustalarından yapılmış çıraklar söyledi
Dünyanın bütün aşklarım toplamış
Güneş filizi parmaklarına
İki çocuk söyledi günahlardan taşarak:
Yaşamayı kimse bağışlamaz bize
Biz onu ölümün ana rahminden
Aşka dönmüş bir beden arzusuyla
Harf harf yaratarak çeker alırız.
Ömür Hanım, ışık hecem, 'mihrap sırrım'
Gökyüzünün mavi kanını doldurup ağzıma
Gecesi gündüzden yüce bir zamanda
Buydu, boynundan topuklarına yazdığım.

2012

Evlerin pencerelerini tamamıyla açabilen tek bir rüzgâr biliyorum: Ortak keder.

MAX HORKHEIMER

DEVLET DERSİNDE ÖLMEK*

Bilmez misin ki bu dağların ağaçları kayalardır.**
Ferit Edgü/ Yaralı Zaman

Bilmez misin bu evlerin özgürlüğü mezarlardır
Üç renkli bir kefene sarılır rüyaları.

Harflerden ve taşlardan bir gelecek ağıdı
Herkes dağlardan bir kandile pervanedir burada.

Ölüm korkudan merhametli, diyor, avuçları toprak
İçinde soğumuş bir tanrı, tükenmiş namazlar kılıyor.

Kar yosunları, dişbudaklar, yaban cevizleri
Evlerin pencerelerine üşümüş fotoğraflar getiriyor.

Halkın kirpiklerinden bir beşikte çocuklar
Üç zamanı birden büyüyor katillerine gülümseyerek.

Beyaz tülbentlerinde siyah zamanlar
Kadınlar çaresizliğin cenazesini kaldırıyor.

Ölüler son nefesleriyle karları tutuşturarak
Üniformalı bir sabaha çıkıyor dağlardan soğuk.

Ben sana geliyorum, ters lale, yedi göller, zeytin acısı
Her sözünle o çocuklar yeniden doğuyor ağzından.

2012

* Ece Ayhan
**Ma tu nizam ku daren van çiyayan zinar in.

İLK HARF

Tanrılar arasında insan yalnızlığı mı
İnsanlar arasında insan yalnızlığı mı?
Korkusu küçük düşürüyor hayatımızı
Ne diyordu ince şeylerin annesi
"Ötekini oku, derinde dipte duranı."*

Kilisenin bahçesinde mumdan bir harita
Bütün göç yollarının iki ucuna tutunmuş
"Geride kalmanın cezasıyım -diyor-
Biliyor musun, hoyratlık değil de
İncelik yakıyor canımı..."

Bu kalabalıkta bu tenhalık-
Sevgilim, bütün sözlerimi
Mazlumların rüyasından seçtim ben.
Budur, düşünmeden bildiğim
Budur, ayaklarına serdiğim has bahçe...

2012

BUMERANG

Camlarından dünyanın görünmediği
Bir kendine ceza sıvasız evlerden
Fırlar altın güneşlere bir bumerang.
Hayal çarşılarda kayıp odalar
'Yürür asfalt ovalarda abdal'*
Ağzında deftersiz kalemsiz bir acı
Döner sonra insanın en eski bilgisi:
Sokaklar evlerden yapılırmış
Sokaklar evlerden yapılırmış...

Sevgilim
Yoksulluktur biraz da
Yüzünde gamzelenip duran sözlerim...

2012

ŞEHRAZAT

Bir mihrap mumu ak göğsün üstünde
Ağzının burcundan ayaklarının ucuna
Ayetler indirdi sabahlara kadar
Bütün sevda sözlerinden dünyanın

Ey ay ışığı şarkıcısı
Elinde gecenin perdesiz çalgısı
Şendin aynalar pazarındaki gölgeyi
Güneş şenliğine çeviren Şehrazat...

Gamzelerine cemreler düşen
Ayrılık görmemiş bir bahçede
Badem çiçekleri deniz,, incesaz bir gökyüzü
Yapraklanıp durdu canımda boşluğun.

2012

ÇİÇEKSİZ KAPI

Deniz bahçesi. Yoksul sözler.
Tarlalardan odalara buğday kederi
Başı önüne düşmüş dağ rüyası
Üzüm şırasmdan bir kandil akşam
Kimsenin geçmediği yollarda
Kirpik kirpik soğuyan bir kadın
Karlar altında anisiz mezarlar
Gökyüzünden kesilmiş bir dilsiz baca
At arabası. Yıldızsız pencereler.
Eşiklerden yapılmış yavru köpekler
Minareden kahvenin pervazına
İki dünya mahyası harfler
Tel oyalarda bir salkım arzu
Taşlardan ağır çileyen çocuklar
Çamaşır ipleri. Yer sofraları.
Komşu bahçelerde bir heves güneş
Gözyaşı boncuklarından sevgi sözleri
Sarı defterleri alm çizgilerinin
Yer altı mağaralarında boğulan sular...
Ey bunalmış zaman. Çiçeksiz kapı.
Ey iğde kokulu ana rahmi
Sen açtın can evimi sen kapadın
Kalbimde kaderinin mührü
Ağzım gökyüzü
Gittim ve geldim, söyledim ve sustum
Dünya bir gölgelikmiş*
Doğan ve batan günden öğrendim...

Sevgilim
Önce ölümden, sonra senden doğdum ben.

2012

*Bir Kütahya türküsünden

GÖNÜL HARESİ

Deniz uzakta değildi. Belki de odanın içindeydi. Puhu kuşları dünyayı uykulara boyamıştı. Perçem Çayı, sarmaşık köprülerle iki yakasım seviyordu. Ay ışığı, göğsünde bir murat mahyasıydı. Yıldızlar tanrıyla konuşuyordu. Saçların ormanların uğultusu, topuklarında Hafız'm bahçesi, kırmızı bir zaman oluyordu ağzın. Şarabın Samanyolu, içimdeki arzuyu kekeme bir merhamete çeviriyordu. Ayrılık bir kuyu suyuydu henüz. Üstündeki tüllerden çıplak bir sesle döndün: "Hayatın gecesi, lambasını da beraberinde getirir."* Kirpiklerinden dudaklarına, uzak ıssız yollar düşüyordu. Bunu çok erken biliyordum ben. Sevgisiz kadınlardan, soğumuş erkeklerden, evler ölüsü çocuklardan biliyordum. Gülümseyen bir acıyla tutundum soluğuna.

Ey gönül haresi keder, insan kendinden ne kadar uzağa gider...

2012

*C. Chaplin

DOLAP

Biz şimdi evlerde, dünyaya katılmış
Oyalı lambalar, boncuklu masalar
Komşular, çarşılar, haberlerde üzüntü
Bir eski vicdan eşyalar altında
Buğulu camlarda sokakların billuru
Başkasında soğumuş bir pıhtı mutluluk.

Biz şimdi evlerde, dünyayı anlamış
İlaç kutuları, çocukların kaderi
Artan akrabalardan yere düşen uzaklık
Bir mendil gözyaşı tenha sinemalarda
Cenaze törenlerinde güngörmüş korku
Bir özgürlük hayaleti kadife perdelerde.

Biz şimdi hayıf duygusunu geçmiş çoktan
'Bu bizim hayatımız'dan bir yufka kalkan
Yazmıştım daha önce, köpekler
Kemiklerini çıkarıyor gömdükleri yerlerden.
İnsan ruhunun pazarı, sevgilim İnsan ruhuna kurulurmuş yine...

2012

BAHÇE, ÇİY TANELERİ, YILDIZLAR

Bir süt ırmağı akıyordu boynundan
Omuzlarında iki dolunay göllenmişti
Karnı altın güneşlerde buğday tarlaları
Göğüsleri bağ bozumlarından bir salkım şıra
Dünyanın bütün gülleri ağzında açıyordu
Çoban ateşleri, nar oyukları, yıldız böcekleri
Gövdemde sonsuzluğun dilsiz ayini
Tanrı kirpiklerinden yürüyordu canıma.

Avucumdaki çizgilere baktı uzun uzun
Kalktı. Kalçaları üç kere çizdi kendini
Bahçeye çıktı. Eli göğüslerinde. Ürperdi.
Bir avucunda çiy taneleri, ötekinde yıldızlar
Eski zamanlardan bir murat masalı
Döndü. Tek tek yerleştirdi diliyle kirpiklerime:
"Benden sonra çiy tanelerini dökeceksin ama
Yıldızlar seni uzun yaşatacak, unutma"

Zaman sayılmıyor sevgilim
Hayat Kaf dağımn ardına çekildi
Çiy taneleri kumlarda birer Leyla masalı
Yıldızlar başka avuçlarda terliyor
Kimse kendinden bir yere gitmiyor
Yaşıyoruz sessizce yaramızı severek.

2012

TURNA TÜRKÜSÜ

Bozkır. Yelkovan otları. Gökyüzü masalı.
Irmakla birlikte bulutlara akan kavaklar
Boşluğun alın yazısı bir çift tekerlek izi
Güneşte bembeyaz kesilmiş mısır tarlaları
Rüzgâr değil, otların yedi renkli soluğu
Ayrılıktan yapılmış bir turna katarı
Toprağın buğusu tanrıya değdi değecek.
Sığırcık kuşlarından bir serinlik ağzmda
Adam maviliğin ıssız türküsü
Eski zamanlardan bir emek cümlesi kadm
Bahçe duvarındaki sarmaşık sözüne karışıyor.
Köpek uyandı. Bir toz yumağı kadının ardında
Rüyaları uykulardan uzun salkım çocuklar
Elma ağaçlarında birer kırmızı şarkı.
İnce çılgaları uzakların harfleri Tepeler her gün biraz daha yüksek.
Kuyu, kendi ipiyle asılmış
Bir sonsuz can sıkıntısı çatılarda zaman
Elinde bir masal azığı, kadın tarlaya gidiyor.

Babam Tahtalı Köprü'nün ayaklan dibinde öldü
Annem bahçelerden namazlara ölüm hazırlığı
Kuyuyla birlikte kayboldu avlu
Sarmaşık, komşu bahçelerde el çırpıyor
Çocuklar çoktan birer rüyasız uyku
Sığırcıklar puhu kuşlarına bıraktı yerini
İnce çılgalardan gidenler hâlâ uzaklık hevesi
Ey çocukluğun sonsuz baş dönmesi
Bir turna türküsüyle yazdım bu şiiri
Sevgilim
Hangi acıyla yaprak dökersek dökelim
İnsan kendini seveceği bir dünya buluyor...

2012

BADEM AĞACI, İKİ ÇOCUK, ARI KUŞLARI

be dia koçakoğlu'na

Badem ağacı
Sende dünya çiçek açtı
Bende sessizlik

Deniz yapraklandı
Dağ bir dua
Şarkı söylüyor tanrı

Biri köklerinin arzusu
Öteki dallarının düğünü
İki çocuk avucunda

Kirpikleri bal mührü
Sesleri çiçek tozu
Arı kuşları çok uzak

Kim görür bu baş dönmesinde
Rüzgârdan ince
Bahçeyi boyuyor bir kertenkele

Frenk yemişlerinden bir kolye
Atlas gerdanında
Kale taşları çocuklardan güleç

Sevgilim
Bu kadar çiçekleniyor
İçimdeki ihtiyar:

"Böcekler, ağlamayın!
Âşıklar da, yıldızlar da
Ayrılmak zorunda birbirlerinden"*

2012

*Kobayaşi İssa

GELECEK HATIRASI

Metalin baş dönmesi
Sonsuz çarşılar
Kırk kimlikli yalnızlık
Eşyaların ıslığı
Pervane arzular
Ödünç sevinç
Hükümsüz özgürlük
Kan pıhtısı gövde
Hızın hatırası
Bir günlük gelecekler...

Işık burcum
Bir Karac'oğlan ıssızlığı ağzımda
Plastik zamanlara şiirler söylüyorum.

2012

YANILSAMALAR

Kalabalığın pervanesi sustu
Gecenin çıplak atlasında
İlk insanın elleri konuşuyor.
*

Avuçlarında yağmurun küçük harfleri
Kumlar bir ırmağı denize taşıyor.
*

Yazmasaydım, yaşamamış olacaktın.
*

Etekleri gurbet ile mühürlü
Bir gelin ağıdıyım bacasız evlerde.
*

Ey sonsuz gençlik
Aynı yaşta oluruz bir gün.
*

Mezarlıktan denize doğru
Bir erguvan yolculuğu
İki dünya birbirine dolaşıyor.
*

Ne oluyorsa perdeler çekilirken oluyor
Sessizce dışarı çıkıyorum.
*

Kaç gündür aklımda kirpiklerinin gölü
Boğulmuş bir zamana bakıyorum saygıyla.
*

İki kaşının arasındaki mührü gösterdi
"İnsanın ruhu görülebilir mi?"
Harfler kirpiklerinden dökülüyordu.

*

Parkın gölgesine ilişmiş bir emanet zaman
Çocuklarla çiçekleniyor sessizce
Yalnızlık odalara sığmıyor.
*

Açıl susam açıl!
Ev, masalını terk etmiş çoktan.
*

Çocuklar hayatın harflerine taşı ekledi
Anneler biraz daha uzağa bakıyor
Anneler biraz daha beyaz.
*

İnsanın yarası sağken iyileşir.*
Bu sözle ışıdığım gecenin sabahı
Otuz dört çocuğu öldürdüler.
*

Mezar taşlarının dili yok, unutma.
*

Konuşuyorsun ya
Sisten güneşe çıkıyor
Kırmızı kuşlar.
*

Annem yine sustu
Alyansını çevirip duruyor parmağında
Hiç geçmiyor duvardaki zaman.
*

Güneş değil, inandım
Serçeler başlatıyor sabahı.
*

Çocuk boncuklu bir keder

Kadın yeni tanrıların kayıp duası
Adam durmadan camlardan düşüyor.
*

Bahçenin ortasında bir torba tuz
Domates fidelerimi yiyorlar, diyor
Salyangozlar bu kötülüğü bilmiyor.
*

Bu kadar inanmasaydı
Ne doğrusu çekilirdi ne yanlışı.
*

Sözüm ağzında kaldı
Kime ne söylersen söyle
Benden başlayacak cümlen.
*

Cennet mavi olabilir ama
*insanın çilesi daha güzeldir.**
Hayatımı sevdim birden.
*

Yarasalar ay ışığını paylaştırıyor bahçeye.
*

Yaşamadıklarımızın hatırası, dedi
Elindeki kitabı uzatarak.
*

Bütün bu sözlerin bir tek hükmü var
Seni seviyorum.
*

Bu nasıl bir bağış tanrım
Ölüm, yaşarken acı veriyor insana.
*

Eğer bizi sual eden olursa

Boynum armut sapı canım sağ söyle
*

Zeytinler çiçeklendi
Deniz kirpiklendi
Öyle bir geçti ki yoksulluğumuzdan
Cammız yapraklandı.
*

Susmak iyileştirmiyor yarayı
Yeni yerlere varıyor eski sözler.
*

Kapıların kapanma saatleri
Eşik, gölge, kirpik-
Bir elini ötekinde ısıtıyor yalnızlık.
*

Yaşlı dünyanın sessiz atları
Otlamaya devam edecekler bozkırda.*
Ölüler gökyüzüne gömülseydi keşke...

2012

*Sırasıyla, Metin Eloğlu, Van Gogh, Ercişli Emrah, Gérard Chaliand

YAZI

Ve şairler boyuna kimlere yazarlar?
Yıkılmış köprülerin başında
Ürkmüş boşluktan biri inliyorsa
Ve şairler onlara geldimlere yazarlar.

BEHÇET NECATİGİL

Bir Başka Bağbozumu

DİLSİZ USTALAR, SUSKUN ÖĞRENCİLER

Gaz lambasının, dünyayı küçücük odalara sığdırdığı, uykuları korkulu bir hayale çevirdiği zamanlardı. Akşamlara kadar toprak yollardan, buğday tarlalarından, yalınayak çocukların meraklarından kalkan tozlar, sabahlara kadar ince bir yorgan gibi örterdi yatakları. Puhu kuşları taşların başına, delice kuşları bahçedeki akasya ağacına konardı. Yıldızlar, yıldızlar... Hangimiz bilebilirdik bir Ömür ışıyıp duracaklarım. Yazı iki kere sarıya boyayan harman yerleri, birer güneş ocağıydı. Yorgun atlar, sineklere yenik düşmüş öküzler, traktörlerden hatırlıydı henüz. Dünyanın bütün ırmaklarından büyük olan Saray Çayı, bedenimizin ilk karıncalı aynasıydı. Köyün içinden geçen Ankara-Sivas yolu, gündüzleri ayrı uzaklara giderdi, geceleri ayrı... Uzak kasabaları köy köy gezdiren çerçiler mi getirmişti ilk plastik kapları? Ya o transistorlu radyo, geceleri yalnız uzun dalgayı çeken. Kahire o zamanlar girdi evimize, İstanbul o günlerde, Ankara, Erivan o yalnızlıkta. "Sierra söylerken bülbüller susar" diye kendini öven radyomuz kuşkusuz radyoların birincisiydi ve babama bir inek parasına mal olmuştu!

Akşamlar, biçilmiş ekin kokularıyla gelirdi; sesleri banka kredisinin faiziyle yükselen babalarla, etekleri yemek derdine düğümlenmiş annelerle gelirdi... Güz, altın salkımlarında yaz güneşleri, üzüm kağmlarmdan bir büyülü zamandı. Okul zamamna birkaç masal, birkaç kısas-ı enbiya hikâyesi, birkaç bahçe yolma kalmıştı. Ey elma bahçelerindeki kırmızı zaman, iyi ki dallarınızdan düşmüşüm, yoksa nasıl öğrenirdim kadınların güzelliğini...

Dedem ölmemişti. Babam benden gençti henüz. "Dağlar dilsiz ustalardır ve suskun öğrenciler yetiştirirler" diyen Goethe'yi okumadan, bu iki insandan öğrendim kuyularm dilini. Annem, ahırdaki ineklere, bahçedeki domateslere biberlere ve çocukların açlıklarına iliklenip çözülen bir sedef düğmeydi. Evlerden birer tanrı suretinde çıkıp, daha yalmz birer tanrı olarak dönen erkekler, kahvelere camilerden daha sadıktılar ve çocuklarından çok merak ederlerdi "ajans haberlerini." Hiçbir şey yapmadan, günde on kez hükümet yıkıp hükümet kurmayı; yüksek sesli devlet sevgisinin, ters yüz edilmiş bir yalan olduğunu; kendinden başka kimseye inanmamanın mağrur yalnızlığım; sevmek arzusuyla aldanma korkusunun nasıl bir cehennem yarattığım; duvar diplerinde tanrı diye yağmura nasıl dua edildiğini onlarda gördüm. Yıllarca küfrettikleri devrimcilere, Deniz-Yusuf-Hüseyin'in idamlarından sonra, derin bir mahcubiyet ve saygıyla nasıl ağladıklarım da gördüm onların.

"Ben, bir başkasıdır" diyen Rimbaud'yu bilmiyordum henüz. İnsanın ben'inin, dünyamn bütün insanlarından, doğanın bütün varlıklarından oluşan bir mucize olduğu, o günlerden kalma bir gizli bilgi olmalı: ishak Amca, Seton Amca, Ohannes Amca, Dudu Teyze, Mi-nas, Daniel, Urıpen, Mikail, boyalı yumurtalar... bizi terk etmemişlerdi henüz. Ben bugünkü yaşımda, onlar o günkü yaşlarında, iyi yürekli bir tanrının zamanında buluşsak bir gün, şimdi üstünden asfalt yol geçen maşatlıkta, nasıl bir keder, nasıl bir sevinç olurdu acep...

Ve sonra yağmurlar... Bulutlar ipe dizilmiş boncuklar gibi inerdi yere ve ayaklarımızdan sırtımıza doğru yağan çamura dönerdi bir solukta. Sonra karın uzun, beyaz tarihi... Çöl ve deniz, kitapların uzak masallarıydı ama kar alınyazımızdı. Evler, bahçeler, dağlar ve yataklar, hele de aym halkalandığı gecelerde, bir ıssızlık çam gibi sesler verir, sesler alırdı. Kar olmasaydı, bozkırm yalnızlığı eksik kalırdı. Toprağın iki uzun rengi vardı; sarı ve beyaz... Kadınlar, erkekler, çocuklar; bu iki rengin sarkacmda, bir baş dönmesi halinde yaşarlar ve ölürlerdi.
Seslerin harflere döndüğü yer olduğunu çok sonraları anlayacağım bir yeni dünyaydı okul. Siyah önlük, kurşun kalem, bir küçük tahta çanta, karatahta ve tebeşir. Amerikan yardımı süt tozunun, belleğimi bugün bile ayağa kaldıran bulantı günleri. Öğretmenimiz nasıl da her şeyi biliyordu! Öğrendiği her yeni cümleyle, küçücük hayatım hem biraz daha sevip, hem de o hayattan biraz daha uzaklaşacağım, o yaşlarda hangi çocuk bilebilir ki... Haritalar, bugün bile bir giz gibi alır aklımı. Uzun kış gecelerinin masalları, şehirler yollar ırmaklar dağlar ovalar olarak, sınıfın duvarında asılı duruyordu. İlk yolculuklarımı, bu mavi sarı kahverengi yeşil işaretler arasında yaptım ben, kirpiklerimle gidip kirpilerimle gelerek.

Ve bir gün, çocukların ve kitapların tanrısı, henüz üçüncü sınıftayken, bir sandık dolusu kitabı önüme boşaltıverdi. Denizler Altında 20.000 Fersah, Tom Sawyer'in Maceraları, 80 Günde Devr-i Âlem, Hz. Ali ve Hayber Kalesi, Kerem ile Aslı, Polly anna, Pinokyo... Şehrazat'ı ve Şehriyar'ı, Binbir Gece Masalları'nı bilmeden sevdim. Jules Verne bendim. Mark Twain ben. Hz. Ali, Aslı'nın Kerem'i... Robinson Crusoe değil ben kuruyordum ıssız adayı. Köy, küçüldükçe küçülüyordu! Ben, '68 kuşağına doğru büyüdüğümü bilmeden büyüyordum.

Yozgat bir kar kentidir/ Sürmeli bir türküdür/ Serttir soğuktur küçüktür.} İki dağın dudağına kısılmış/ İncecik bir sudur! İçinde zamandan başka her şeyin aktığı.../ Güneşi bir nazlı konuktur yazlar içinde/ Ömrü çiçeklerin rengi

kadardır.! Ağaçları çatılardan yüksek/ Avluları evlerinden geniş/ Bir rüzgâr kentidir Yozgat/ Çam kokuları, bıçkın delikanlılarıyla! Yıllardır kesilmeden esen! Yoksullukla düşlerin iç içe büyüdüğü! Dar sokaklar eğri evler boyunca...

Kadım bir eski zaman resmidirj İşin ve konuşmanın tutkun aynasında/ Erkeği odalar dolusu ağırlık.../ Duruldukça rengini bulan sular gibi/ Çocukların büyüdükçe büyüklere benzediği! Bir taşra kentidir Yozgat/ Zor inanıp güç değişen.../ Durur zamanın alnında donuk! Bir basma entarinin eteğinde! Soluk, eski desenler gibi...

Günler içinde bir gün/ Dokundu parmakları hayatın! Ufkumun bunalan perdesine...! Fırınları sinemaları minareleriyle/ Hareket ülkesi bir kent simgesi olarak! Yozgat, girdi ömrüme... (Yolculuk kitabından)

Ermeni ve Rum ustalardan kalan birkaç taş yapı, ahşap konak dışında, coğrafyasını, iklimini, kültürünü paraya çeviren kimliksiz bir "büyüme", onun da belleğini, geçmişsiz geleceksiz bir zamana hapsetti. Herhangi bir taşra kentinden onu ayıran, nazar boncuğu gibi orada duran Çamlık, Saat Kulesi, Çapanoğlu Camii ve birkaç eski yapı hâlâ. Bahçe içinde evler yok artık. Ahşap konaklar yok. Ülkü Kırtasiye var ama bizim kuşağı yetiştiren kitaplar yok. Abbas Sayar yok. Gülten Akın, on yaşında alıp gittiği Yozgat'la bir uzak zaman. Ethem Baran'ın öykülerindeki Yozgat, kaç kişinin burun direğini sızlatır acep? Tol Çarşı, tarih bile değil yeni kuşaklar için. İçkili lokantalar bir suç gibi kentin kenarlarına itildi. Geleneksel meyhaneler, çalgıcı kahvehaneleri yok. Abdalları düğünlerden 'orkestralarla 1980'lerde sürdüler. Simitçi Haşan çoktan öldü. 1974' de bir avuç "devrimci genç"in kurduğu Halkevi yok. "Her şey daha çok zaman olsun diye hızlandı. Zaman ise gittikçe azalmakta" diyen Canetti'nin acısı, Yozgat'ın da yazgısı. Kentler de insanlar gibi mizah duygusuyla birlikte kederim de yitiriyor sanırım. Geriye, belleksiz sokaklarda bir yeni zaman politikacısı ile plastik şarkılar kalıyor. Yozgat, bundan ne kadar uzak durabilirdi ki...

2011